

Eri vuosikymmenillä syntyneet päihdehoidon asiakkaat

Eri vuosikymmenillä syntyneet päihdehoidon asiakkaat poikkeavat toisistaan monin tavoin.

lääkäämmillä on usein koulutusta ja työkokemusta, mutta nuoremmat päihdeikäiset käyttäjät ovat heikommin kiinnittyneitä yhteiskuntaan.

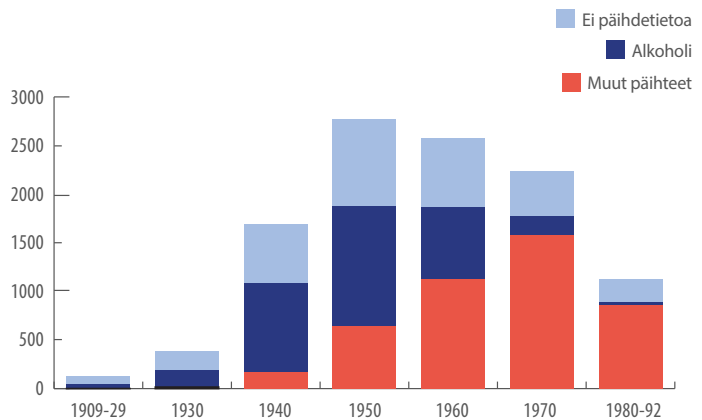
A-klinikkasäätiön rekisteritutkimuksen kohteena oli 10 898 henkilöä, jotka olivat asioineet päihdeongelman takia Järvenpään sosiaalisairaalassa, Kettutien A-poliklinikalla tai Arabianrannan päihdekliniikalla vuosina 1990–2009.

Naisten osuus päihdehoidossa asioineista pysyi vuosittain tarkasteltuna varsin vakaana eli 26–34 prosentissa. Miehillä ensimmäinen hoitomerkitä oli keskimäärin 38 vuoden ikäisinä ja naisilla vuotta nuorempana. Ennen vuotta 1950 syntyneistä suurin osa mutta 1970-luvun jälkeen syntyneistä enää vain pieni osa oli käyttänyt ainoastaan alkoholia (kuvio 1).

**Naisten osuus
päihdehoidossa
asioineista
oli 26–34 prosentin
vuositasolla.**

Vanhemmilla asiakkailla korkeampi koulutus

Kolmella neljästä 1950-luvulla syntyneestä päihdehoidon asiakkaasta oli vähintään toisen asteen koulutus (kuvio 2). Vuoden 1980 jälkeen syntyneistä ja miehistä myös 1970-luvulla syntyneistä huomattavasti harvempi oli

Kuvio 1 Alkoholia ja muita päihteitä käyttäneiden lukumäärä eri vuosikymmenillä syntyneiden päihdehoidon asiakkaiden keskuudessa.

suorittanut toisen asteen koulutuksen kuin vanhemmista, 1940–1960-luvulla syntyneistä asiakkaista. Erot olivat huomattavat myös kolmannen asteen koulutuksen osalta.

Lähes kahdella kolmesta alkoholiongelmaikäisestä oli vähintään toisen asteen koulutus, mutta niistä, jotka käyttivät myös muita päihteitä, vain vajaalla puolella oli toisen asteen koulutus. 1950–1970-luvuilla syntyneillä naisilla oli hieman useammin kolmannen asteen tutkinto kuin miehillä.

Puolet nuorista miehistä joskus vankeudessa

Noin 40 prosenttia päihdehoidossa olleista miehistä ja lähes 20 prosenttia naisista oli ollut vankilassa tai suorittamassa yhdyskuntapalvelua vuosina 1990–2014. Vankeusrangaistukseen tuomittujen osuus oli huomattavasti suurempi 1960-luvulla ja sen jälkeen

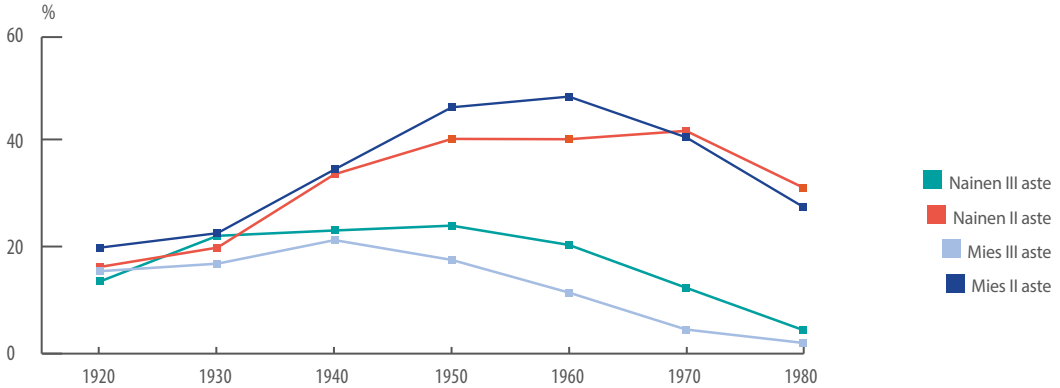
syntyneillä heitä vanhempiin verrattuna (kuvio 3). Sama ilmiö näkyi myös muiden tuomioiden ja rangaistusseuraamusten kohdalla.

Eri ikäluokkien välinen ero selittyi osin sillä, että rikollinen toiminta ajoittuu tyypillisesti nuoruusikään, eikä tietoja ollut kattavasti saatavilla kaikkien tutkittavien nuoruusvuosilta. On kuitenkin todennäköistä, että huumeidenkäytön lisääntymisen myötä myös vankeusrangaistukseen tuomittujen osuus on suurempi nuoremmilla ikäluokilla.

Moniammatillisen työn merkitys kasvaa

Eri vuosikymmenillä syntyneet eroavat toisistaan päihdehoidon asiakkaina. Nuorten heikompi kiinnittyminen yhteiskuntaan ja monien eri päihdeikäisten käyttö on tehnyt päihdehoidon toteuttamisesta entistä vaativampaa.

Tutkittua-palstalla kerrotaan päihdealan ajankohtaisista tutkimusaiheista.

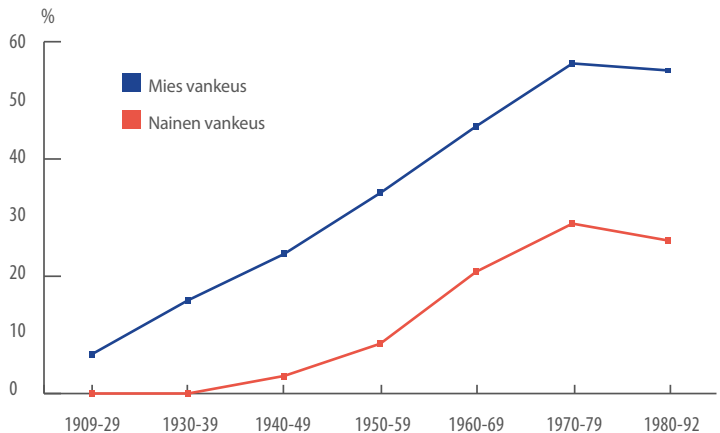

Kuvio 2 Toisen ja vähintään kolmannen asteen koulutuksen omaavien osuus eri vuosikymmenillä syntyneistä päihdehoidon asiakkaana olleista miehistä (n=7 337) ja naisista (n=3 561).

Vuoden 1980 jälkeen syntyneistä asiakkaista huomattavasti harvempi oli suorittanut toisen asteen koulutuksen kuin 1940–1960-luvuilla syntyneistä.

Päihdeongelma ja siitä toipuminen ovat yhteydessä henkilön elämäntilanteen kokonaisuuteen. Eri ammattialojen väliselle yhteistyölle on yhä enemmän tarvetta.

Koulutusta ja vankeuksia koskevat tulokset ovat esimerkkejä muutoksista päihdehoidon asiakkaiden kiinnittymisessä yhteiskuntaan. Rikosseuraamuslaitoksen julkaisusarjassa ilmestyy pian monipuolinen raportti päihdehoidon asiakkaiden rikollisuudesta. Lisäksi tutkimusaineistosta on viimeistelyvaiheessa raportti, jossa kuvataan tarkemmin päihdehoidon asiakaskuntaa ja siinä tapahtuneita muutoksia muun muassa työllisyyden, mielenterveysongelmien määrän ja kuolleisuusrisikin kohdalla.

Kuvio 3 Vankilassa tai yhdyskuntapalvelua suorittamassa vuosina 1990–2014 olleiden osuudet päihdehoidon asiakkaana olleista eri vuosikymmenillä syntyneistä miehistä (n=7 337) ja naisista (n=3 561).

Tuuli Pitkänen työskentelee apurahatutkijana, Jouni Tourunen tutkimuspäällikkönä ja Teemu Kaskela tutkijana A-klinikasäätiön tutkimusryhmässä.